

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 50 (3–2016)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2016

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Мелков Ю. О., д-р філос. наук, доц., Піляєв І. С., д-р політ. наук, Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф., Сурмін Ю. П., д-р соціол. наук, проф., Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Гаркуша В. С., канд. юрид. наук, доцент, Демченко С. Ф., д-р юрид. наук, Джуль В. В., д-р юрид. наук, проф., Ковальська В. В., д-р юрид. наук, ст. наук. співр., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф., Мартиненко О. А., д-р юрид. наук, проф., Муравйов К. В., канд. юрид. наук, доц., Недюха М. П., д-р філос. наук, проф., Подоляка А. М., д-р юрид. наук, проф., Романенко Є. О., д-р наук з держ. упр., доц., Темченко В. І., канд. юрид. наук, доц., Хрис-

тинченко Н. П., канд. юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук, проф., Ярмиш О. Н., д-р юрид. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзієвський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Педагогічні та психологічні науки

Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Юник Д. Г., д-р пед. наук, проф., Кучерявий О. Г., д-р пед. наук, проф., Рижиков В. С., д-р пед. наук, доц., Ельбрехт О. М., д-р пед. наук, доц., Гуменникова Т. Р., д-р пед. наук, доц., Добрянський І. А., д-р пед. наук, проф., заслужений працівник освіти України, Анісімов М. В., д-р пед. наук, проф., Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бучек А. О., д-р психол. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 10 від 28 вересня 2016 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001. — Вип. 50 (3–2016). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2016. — 212 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології, права і економіки.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” за наказом Міністерства освіти і науки України від 09.03.16 № 241 визнано як фахове видання з політичних наук (дата включення 26.05.10), юридичних наук (дата включення 31.05.11), економічних наук (дата включення 21.11.13).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2016

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ	5	Лебеденко С. Б. Проблема ядерної безпеки на Корейському півострові у зовнішній політиці США	67
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	7	ЮРИДИЧНІ НАУКИ	73
Гула Р. В. “Русский мир” — фантом чи реальність? Аспекти політологічного аналізу	7	Ануфрієв М. І. Адміністративно-правовий статус військово-цивільних адміністрацій в зоні проведення антитерористичної операції	73
Бондар Ю. В. Царське діло	15	Литвиненко В. І. Інтерактивність податкового обміну як механізм ефективності запобігання та протидії корупції в Україні	77
Ткач Д. І. Взаємодія церкви та політики (аналіз угорського досвіду)	23	Подоляка С. А. Особливості методологічного підходу в рамках дослідження прокуратури як суб’єкта адміністративного процесу	83
Гольцов А. Г. Міжнародні регіональні студії: геополітичні аспекти	29	Стасюк С. В. Інформаційний компонент ефективності взаємовідносин правової держави та платників податків	90
Колісниченко Р. М. Економічна складова глобалістичної свідомості у світлі аналізу класифікацій країн світу	36	Беляй О. І. Щодо актуальності розбудови методологічних засад дослідження розвитку інформаційного суспільства та інформаційного законодавства	96
Савойська С. В. Комунікативна політика Фінляндії в якості мовного досвіду для сучасної України	42	Іванов Д. В. Еволюція інституту суспільного телебачення і радіомовлення у Польщі, перспектива майбутніх трансформацій	100
Ткач Д. І., Цибух В. І. Туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку держави (на прикладі досвіду Угорщини та Греції)	48	Ляшенко О. В. Акцесорність поруки за римським правом	104
Ванчев І. В. Концептуальне конституювання прав людини: теоретико-методологічний аспект	53	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	110
Климков І. І. Електронна демократія та формування ціннісно-смыслових орієнтирів сучасного світу	57	Літвінов О. П., Логвінов Ю. В. Динаміка розвитку транспортного менеджменту і логістики	110
Кметик С. В. Фактори, що сприяють інноваційному розвитку вищої освіти у сучасному світі: парадигмальні особливості	63		

Резнік Н. П.

Особливості функціонування вітчизняного
біржового товарного ринку
у сучасних умовах 115

Баєв В. В.

Класифікація медичного туризму
в умовах глобалізації міжнародного
медичного простору 119

Дубовкіна М. Ю., Зінченко С. Г.

Інвестування та синергія в транспортних
системах морського порту 126

Слободяник А. М.

Сучасний стан похідних фінансових
інструментів на світових біржових ринках 130

Бояджієв Т. І.

Теоретичні аспекти формування свідомої
поведінки споживача у процесі
реалізації товарів та надання послуг 136

Зур'ян О. В.

Економічна сутність та класифікація
фінансових ризиків 141

Котляров В. О.

Інвестиційно-інтеграційна діяльність
агропромислового комплексу України
в сучасних ринкових умовах 147

Стефен Сінікієм Азаїкі І.

Бідність по-українськи в контексті
світової бідності: спільне і особливе 151

Чжан Лу

Економічний пояс Шовкового шляху:
історія, розвиток, перспективи 154

Захожай В. Б., Братусь Г. А.

Методичні засади формування стратегії
підвищення ефективності діяльності
промислових підприємств 159

Братусь Г. А.

Методичний підхід до розробки збалансованої
оцінки ефективності діяльності сучасних
промислових підприємств 165

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ 171**Sorokin I. I., Chernukha N. M.,****Yanyuk L. V.**

Integrity of modern educational environment:
response to the challenge of time 171

Bakhov I. S.

Theoretical foundations of the university
policultural education 176

Aslanov G. A.

Value attitude to health as a priority
of successful life self-realization
of modern personality 181

Golovach N. V.

Pedagogical conditions of successful
professional adaptation of students in the process
of professional training..... 187

Zakharova A. S.

Special aspects in foreign language
professional education of philology students
in Ecuador..... 192

Shtroble V. V.

Peculiarities of forming preparedness
for future psychologists to develop creativity
in the consultative interaction by means
of training exercises 198

Гончаренко Є. Ю.

Лексико-граматична концептуалізація
ділового мовлення та аспектний переклад
з німецької мови 202

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....207

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ РОЗБУДОВИ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Наукові праці МАУП, 2016, вип. 50(3), с. 96–99

Сучасний розвиток України як демократичної незалежної держави відбувається в умовах становлення та інтенсивного формування інформаційного суспільства, трансформації інформаційної культури. Актуальним завданням є моніторинг інформаційного законодавства й приведення його у відповідність до нових соціально-економічних, політико-правових та інформаційних реалій.

Однією з основних цілей України на шляху до Європейської інтеграції є створення та активна розбудова інформаційного суспільства, орієнтованого для забезпечення інтересів громадян, в якому кожна особа має можливість створювати і накопичувати інформацію та знання, мати вільний доступ до них, що, своєю чергою, дасть змогу зрозуміти власний рівень потенціалу, соціального розвитку та покращення якості життя. Процес інтеграції вимагає ґрунтовного розроблення національного законодавства України з метою максимальної адаптації до законодавства Європейського Союзу. Обраний Україною вектор зовнішньої політики є рушійною силою масштабних і комплексних реформ, в основі яких лежать демократичні цінності та соціальна справедливість.

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до ЄС, що є важливим напрямом української зовнішньої політики. Зауважимо, що саме поняття “*acquis communautaire* (acquis)”, зазначене у Загальнодержавній програмі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, розглядається як правова система ЄС, яка містить акти

законодавства, ухвалені в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ. Джерелами *acquis communautaire* є: первинне законодавство, яке містить Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 р., Договір про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії 1957 р. з наступними змінами, внесеними Маастрихтським договором, Договір про утворення Європейського Союзу 1992 р., Амстердамським договором 1997 р. та Ніццьким договором 2001 р., а також актами про приєднання; Договір про Європейський Союз 1992 р.; Договір про злиття 1965 р.; акти про приєднання нових держав-членів; вторинне законодавство, яке складається з: директиви, регламенту, рішення, рекомендації або висновку, джерела права у формі міжнародної угоди, загального принципу права Європейського співтовариства, рішення Європейського суду; спільної стратегії у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, як це визначено ст. 13 Договору про Європейський Союз; спільних дій у межах спільної зовнішньої політики та політики безпеки; спільної позиції у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки; рамкового рішення

щодо гармонізації законодавства в контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах; загальне положення або принцип у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки тощо.

Інтеграційні прагнення повинні стосуватися всіх сфер суспільного життя — від культурно-освітнянської до правоохоронної та правотворчої діяльності, а гармонізація вітчизняного законодавства як регулятора суспільних відносин із відповідним європейським нормативно-правовим масивом взагалі повинна набути надзвичайного значення. Зазначене зумовлює необхідність моніторингу інформаційного законодавства й приведення його у відповідність до нових соціально-економічних, політико-правових та інформаційних реалій. Реформування інформаційного права в Україні здійснюється в умовах динамічного й інтенсивного процесу інформатизації суспільних відносин, активізації інформаційної функції держави, розвитку правових інститутів інформаційного суспільства. Стрімкий розвиток інформаційних правовідносин, поєднаний з імплементацією людиноцентристської концепції, уможливив нові оцінки ролі інформаційного суспільства в майбутній розбудові громадянського суспільства в Україні. У цьому контексті слід відмітити, що реформаційні процеси, які спрямовані у тому числі і на адаптацію вітчизняного законодавства до європейських зразків, є характерними для більшості галузей публічного адміністрування. Певним чином реформаційні процеси торкаються й інформаційного законодавства. Зокрема, наголосимо на активній законотворчій роботі щодо змін та доповнень до Закону України “Про інформацію”, прийняття Законів України “Про доступ до публічної інформації”, “Про засади державної мовної політики”, активізації дискусії щодо необхідності систематизації інформаційного законодавства. Водночас на сьогодні практика застосування інформаційного законодавства розкрила його недосконалість, застарілість, оголила труднощі у правозастосуванні через розпорошеність його норм.

Окремі аспекти проблематики інформаційного суспільства так чи інакше досліджено в наукових працях таких вітчизняних учених, як І. В. Арістова, В. Ю. Баскаков, К. А. Гуцал, М. В. Гуцалюк, М. І. Дімчогло, В. А. Залізник, Р. А. Калюжний, І. А. Кисарець, О. В. Копан, Б. А. Кормич, В. А. Ліпкан, О. В. Логінов, Є. А. Макаренко, Ю. Є. Максименко, П. Є. Матвієнко, Г. П. Несвіт, Н. Б. Новицька, О. В. Олійник, К. Г. Татарнікова, К. П. Череповський, Я. Швець, Т. А. Шевцова та ін.

Однак питання стосовно правових засад розвитку інформаційного суспільства в Україні досі не стало відокремленим цілісним об'єктом наукових досліджень, адже у працях багатьох авторів вивчалися лише окремі інститути інформаційного суспільства або поверхово вивчалися деякі особливості розвитку окремих його складових. Хоча це певним чином має вагоме науково-прикладне значення, але не сприяє підвищенню ефективності правового регулювання суспільних відносин у сфері розвитку інформаційних відносин в Україні як цілісного системного об'єкта наукових розробок. Таким чином, одним із актуальних напрямів сучасних досліджень є дослідження правових засад розвитку інформаційного суспільства як цілісної наукової проблеми.

Інформаційне суспільство розвивається надзвичайно швидкими темпами. Якщо нещодавно дослідники вивчали різноманітні теорії походження інформаційного суспільства, точилися дискусії щодо доцільності введення до наукового обігу цього поняття, називаючи його і постіндустріальним, і кібернетичним, і мережевим, і інформаційно-нальним, то нині вже ні в кого не викликає сумніву той факт, що інформаційне суспільство як таке вже відбулося, незалежно від факту визнання його окремими науковцями чи політиками. Наразі постає інше дослідницьке завдання: визначення правових засад його розвитку саме як системи, упорядкування інформаційної функції держави і приведення інформаційних відносин до єдиного механізму правового регулювання в межах реалізації державної інформаційної політики. Одним із дієвих механізмів на цьому

шляху вбачається систематизація інформаційного законодавства.

Необхідно зазначити, що в основоположних документах державних органів інформаційне суспільство визначають як “орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на формування інноваційної моделі розвитку високотехнологічне суспільство, в якому кожен громадянин має можливість створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними, щоб дати змогу кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал для забезпечення особистого і суспільного розвитку та підвищення якості життя” [1]. Процеси “інформатизації” не залишають за межами свого впливу жодну зі сфер суспільної активності: від побутових до міжнародних [2].

Комісія Європейського Союзу дала визначення поняття інформаційного суспільства в 1993 р.: “інформаційне суспільство — це суспільство, в якому діяльність людей здійснюється на основі використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій та технологій зв’язку” [3].

З плином більше ніж двох десятиліть визначення поняття коригується: “суспільство нового типу, що формується внаслідок глобальної соціальної революції та породжується вибуховим розвитком і конвергенцією інформаційних та комунікаційних технологій; суспільство знання, тобто суспільство, в якому головною умовою добробуту кожної людини і кожної держави стає знання, здобуте завдяки безперешкодному доступу до інформації та вмінню оперувати нею; глобальне суспільство, в якому обмін інформацією не матиме ані часових, ані просторових, ані політичних меж; яке, з одного боку, сприяє взаємопроникненню культур, а з другого — відкриває кожному суспільству нові можливості для самоідентифікації” [4]. Набуває розвитку така система знань, як інформаціологія [5], що є динамічною системою знань про інформаційне суспільство з багатоальтернативними перспективами розвитку. Щодо особливостей інформаційного суспільства, то І. С. Мелюхін зазначає: “Інформаційне суспільство відрізняється від суспільства, у якому домінують

традиційна промисловість і сфера послуг, тим, що інформація, знання, інформаційні послуги і всі галузі, що пов’язані з їх виробництвом (телекомунікаційні, комп’ютерні, телевізійні), зростають більш швидкими темпами, виступають джерелом нових робочих місць, стають домінуючими в економічному розвитку...” [6].

Варто уваги є ідея, що “інформаційне суспільство — це громадянське суспільство з розвинутим інформаційним виробництвом і високим рівнем інформаційно-правової культури, в якому ефективність діяльності людей забезпечується розмаїттям послуг, заснованих на інтелектуальних інформаційних технологіях та технологіях зв’язку”, представлена І. В. Арістовою [7]. Ключовими компонентами громадянського суспільства є те, що такі відносини ґрунтуються на засадах демократії і права. Цим додатково підтверджується наша впевненість у правильності обраного нами напряму дослідження правового контексту проблеми розвитку інформаційного суспільства. Побудова громадянського суспільства є метою суспільного розвитку, засобом всебічного забезпечення інтересів, прав та свобод людини і громадянина. Співвіднесення інформаційного (надалі І. В. Арістова надає перевагу терміну “суспільство знань”) та громадянського суспільства знаходить своє відображення і в подальших публікаціях цієї дослідниці. Натомість існує переконання, що вважати інформаційне суспільство громадянським за таких умов історичного розвитку та значної неврегульованості інформаційних відносин, переважання інформаційних загроз над державними механізмами захисту інформаційних прав і свобод людини та громадянина є передчасним. Необхідно говорити про те, що формування громадянського суспільства виступає головним, але не єдиним завданням інформаційного суспільства.

У своїй праці К. А. Гуцал зазначає: “інформаційне суспільство — це суспільство, у якому вирішальну роль виконує придбання, опрацювання, зберігання, передавання, розповсюдження, використання інформації та знань, зокрема, за допомогою інтерактивної

взаємодії і технічних можливостей, що постійно вдосконалюються. Інформаційне суспільство має власну концепцію розвитку, яке висуває на перший план нову галузь — інформаційну індустрію, пов'язану із виробником інформаційних технологій, методів та технологій виробництва знань, найважливішими складовими яких стають усі види інформаційних технологій, особливо телекомунікацій у період глобалізації” [8].

Таким чином, науковці сходяться на думці, що інформаційне суспільство відрізняється залученням більшої частини суспільства до потужних технологічних можливостей інформаційних ресурсів, що радикально посилює і прискорює обмін інформацією між суб'єктами та їх взаємовплив, а відтак призводить до необхідності розширення і уточнення змісту інформаційних правовідносини, тобто формування оновленого інформаційно-правового законодавства в зазначеній сфері, а також актуалізує важливість та необхідність розбудови методології дослідження цього феномену.

Література

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування

в Україні” від 13 грудня 2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>

2. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Інформація, ідеологія та утопія / Д. Лайон // Сучасна зарубіжна соц. філос. — К., 1996. — С. 362–380.

3. White Paper on growth, competitiveness and employment — the challenge and ways forward into 21st century // European Commission, Belgium, 1993. — 54 p.

4. Building the European Information society for us all: Final policy report of the high — level expert group, April 1997 // European Commission. Directorate — General for employment, industrial relation and social affairs. Unit V/B/4. — Brussels, manuscript completed in April 1997.

5. Доктрина информациологического развития человечества в XXI веке (Одобрена и принята на Всемирном Информациологическом Форуме (ВИФ-2000), Москва, 24 ноября 2000 г. под эгидой ООН и Всемирного Информациологического Парламента // Междунар. право. — М., 2001. — С. 400–424.

6. Мелюхин И. С. Принципы формирования основ информационного общества в России / И. С. Мелюхин // Законодательство и практика средств массовой информации. — 1997. — № 10. — С. 1–4.

7. Арістова І. В. Державна інформаційна політика та її реалізації в діяльності органів внутрішніх справ: організаційно-правові засади: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 “Теорія управління, адміністративне право і процес, фінансове право”. — Х., 2002. — 477 с.

8. Гуцал К. А. Концепція розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації / К. А. Гуцал // Держава та регіони. — 2010. — № 4. — С. 89–91.

Наведено систематичний огляд еволюції визначень поняття “інформаційне суспільство” у працях дослідників та в нормативно-правових актах, що регулюють відносини в інформаційному суспільстві, у тому числі міжнародне інформаційне законодавство. Доведено важливість та необхідність розбудови методології дослідження цього суспільного явища.

An overview of systematic evolution definitions of “information society” in the work of researchers and legal acts regulating relations in the information society, including international chsli information legislation is given. The importance and the need to develop research methodology of this social phenomenon is proved.

Приведен систематический обзор эволюции определений понятия “информационное общество” в трудах исследователей и в нормативно-правовых актах, регулирующих отношения в информационном обществе, в том числе международное информационное законодательство. Доказана важность и необходимость развития методологии исследования данного общественного явления.

Надійшла 1 червня 2016 р.